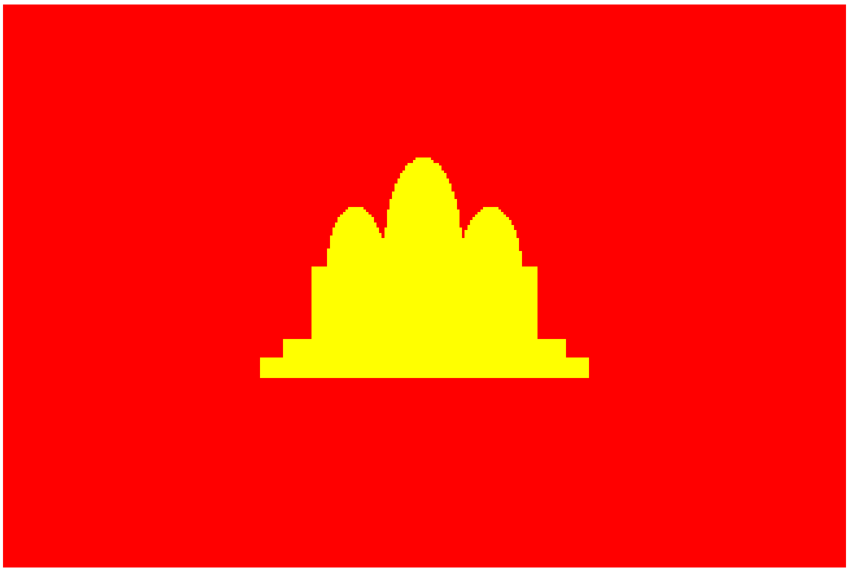

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ
កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ

មហាសន្និបាតជាតិលើកទី៣ អនុម័តកាលពីថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៧៥
ប្រកាសជាផ្លូវការ នៅថ្ងៃទី៥ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៦
សំណូមពរជាមូលដ្ឋាន និងជាពិសិដ្ឋរបស់ប្រជាជន កម្មករ កសិករ ពលករ ផ្សេងទៀត
ហើយនឹងយុទ្ធជន និងកម្មាភិបាលនៃកងទ័ពបដិវត្តកម្ពុជា

ដោយយោងទៅតាមតួនាទីសំខាន់របស់ប្រជាជន ពិសេសប្រជាជន កម្មករ កសិករក្រ កសិករកណ្ដាល ថ្នាក់ក្រោម និងស្រទាប់ពលករផ្សេងទៀត នៅជនបទ និងទីក្រុង ដែលមានចំនួនជាង ៩៥ភាគរយនៃប្រជាជាតិកម្ពុជាទាំងមូលដែលបាន ទទួលបន្ទុកសង្គ្រាមរំដោះជាតិ រំដោះប្រជាជនធ្ងន់សែនធ្ងន់ជាងគេបំផុត ធ្វើពលិកម្មសែនធំធេងជាងគេបំផុត ទាំងអាយុជីវិត ទាំងទ្រព្យសម្បត្តិ ទាំងមនោសញ្ចេតនា បំរើសមរភូមិមុខ គ្មានស្រាកស្រាន គ្មានឈប់ឈរ ហើយលះបង់កូនចៅ ប្ដីសី រាប់ម៉ឺន រាប់សែននាក់ទៅប្រយុទ្ធសមរភូមិមុខគ្មានរុញរាអ្វីទាំងអស់។

ដោយយោងទៅតាមពលីកម្មដ៏ធំធេងរបស់កងទ័ពបដិវត្តកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យទាំងបីប្រភេទ ដែលប្រយុទ្ធ អង់អាច ក្លាហាន ប្រយុទ្ធទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ទាំងប្រាំង ទាំងវស្សា ទ្រាំទ្រលំបាកវេទនាសព្វបែបយ៉ាង ខ្វះស្បៀង ខ្វះថ្នាំសង្កូវ ខ្វះសំលៀក បំពាក់ ខ្វះគ្រាប់រំសេវ ខ្វះសព្វ ខ្វះគ្រប់ក្នុងសង្គ្រាមរំដោះជាតិ រំដោះប្រជាជនដ៏សន្ធោសន្ធៅ។

ដោយយោងទៅតាមសំណូមពររបស់ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូល និងកងទ័ពបដិវត្តកម្ពុជាទាំងមូល ដែលចង់បាន ប្រទេសកម្ពុជា ឯករាជ្យ ឯកភាព សន្តិភាព អព្យាក្រឹត្យ មិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធណា អធិបតេយ្យ ក្នុងបូរណភាពដែនដីរបស់ខ្លួន ក្នុងសង្គមជាតិមួយមានសុភមង្គលស្មើភាពគ្នា យុត្តិធម៌ និងប្រជាធិបតេយ្យពិតប្រាកដ គ្មានអ្នកមាន គ្មានអ្នកក្រ គ្មានវណ្ណៈ ជិះជាន់គេ គ្មានវណ្ណៈត្រូវគេជិះជាន់ គឺជាសង្គមមួយដែលប្រជាជនទាំងអស់រស់នៅសុខដុមរមនាក្នុងមហាសាមគ្គីជាតិទាំងមូល ហើយរួមគ្នាប្រកបការងារពលកម្ម បង្កបង្កើនផលកសាងប្រទេស និងការពារប្រទេសទាំងអស់គ្នា។

ដោយយោងទៅតាមសេចក្ដីសំរេចរបស់មហាសន្និបាតជាតិ ពិសេស សម័យប្រជុំថ្ងៃទី២៥-២៦ និង២៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ ដែលបានប្រកាសជាឱឡារិក ទទួលស្គាល់ និងគោរពតាមសំណូមពរខាងលើនេះរបស់ប្រជាជនទាំងមូល និងរបស់ កងទ័ពបដិវត្តកម្ពុជាទាំងមូល នៃប្រទេសកម្ពុជាមានខ្លឹមសារដូចតទៅ:

ជំពូកទី១

អំពីរបបរដ្ឋ

មាត្រា១ :

រដ្ឋកម្ពុជា ជារដ្ឋមួយឯករាជ្យ ឯកភាព សន្តិភាព អព្យាក្រឹត្យ មិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធណា អធិតេយ្យ ប្រជាធិបតេយ្យ ក្នុងបូរណភាពដែនដីរបស់ខ្លួន។

រដ្ឋកម្ពុជា ជារដ្ឋរបស់ប្រជាជន កម្មករ កសិករ និងពលករកម្ពុជាផ្សេងទៀតទាំងអស់។

រដ្ឋកម្ពុជាមានឈ្មោះជាផ្លូវការថា: "កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ"។

ជំពូកទី២

អំពីរបបសេដ្ឋកិច្ច

មាត្រា២ :

មធ្យោបាយផលិតកម្មសំខាន់ៗជាទូទៅជាកម្មសិទ្ធិរបស់ប្រជាជន និងកម្មសិទ្ធិរួមរបស់ប្រជាជនសមូហភាព។

រីឯរបស់របរប្រើប្រាស់ប្រចាំថ្ងៃ ស្ថិតនៅជាកម្មសិទ្ធិផ្ទាល់របស់ឯកជន។

ជំពូកទី៣

អំពីរបបវប្បធម៌

មាត្រា៣ :

វប្បធម៌របស់ប្រទេសកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ មានលក្ខណៈជាតិ ប្រជាជន និងចំរើនស្អាតស្អំ ដើម្បីបំរើភារកិច្ចការពារប្រទេស និងកសាងប្រទេសកម្ពុជាអោយបានរុងរឿងសំបូរសប្បាយ។

វប្បធម៌ថ្មីនេះ ប្រឆាំងដាច់ខាតនឹងវប្បធម៌ពុករលួយប្រតិកិរិយា របស់វណ្ណៈជិះជាន់ផ្សេងៗ និងរបស់អាណានិគមនិយមចក្រពត្តិនិយមនៅកម្ពុជា។

ជំពូកទី៤

អំពីរបបដឹកនាំ និងធ្វើការងារ

មាត្រា៤ :

កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ អនុវត្តរបបសមូហភាពក្នុងការដឹកនាំ និងធ្វើការងារ។

ជំពូកទី៥

អំពីអំណាចធ្វើច្បាប់

មាត្រា៥ :

អំណាចធ្វើច្បាប់ ជាអំណាចរបស់សភាតំណាងប្រជាជន កម្មករ កសិករ និងពលករ កម្ពុជាផ្សេងទៀតទាំងអស់។

សភានេះមានឈ្មោះជាផ្លូវការថា "សភាតំណាងប្រជាជនកម្ពុជា"

សភាតំណាងប្រជាជនកម្ពុជា មានសមាជិកទាំងអស់២៥០ នាក់ តំណាងអោយប្រជាជន កម្មករ កសិករ និងពលករកម្ពុជាផ្សេងទៀត ហើយនឹងតំណាងអោយកងទ័ពបដិវត្តកម្ពុជាគឺ:

-តំណាងកសិករ : ១៥០នាក់

-តំណាងកម្មករ : ៥០នាក់

-តំណាងកងទ័ពបដិវត្ត : ៥០នាក់

មាត្រា៦ :

សមាជិកសភាតំណាងប្រជាជនកម្ពុជា ត្រូវបានប្រជាជនជ្រើសតាំងឡើង ដោយការបោះឆ្នោតទូទាំងប្រទេស ដោយផ្ទាល់ និងដោយសម្ងាត់ក្នុងរយៈកាល ៥ឆ្នាំមួយដង ។

មាត្រា៧ :

សភាតំណាងប្រជាជន មានភារៈសំរេចច្បាប់ និងកំនត់មាគ៌ានយោបាយផ្សេងៗក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេសរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។

ជំពូកទី៦

អំពីអង្គការអនុវត្តច្បាប់

មាត្រា៨ :

រដ្ឋាភិបាល ជាអង្គការមានភារកិច្ចអនុវត្តច្បាប់ និងអនុវត្តមាគ៌ានយោបាយទាំងអស់របស់សភាតំណាងប្រជាជនកម្ពុជា ។

រដ្ឋាភិបាល ត្រូវបានជ្រើសតាំងឡើង ដោយសភាតំណាងប្រជាជនកម្ពុជា ហើយត្រូវទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងចំពោះមុខសភាតំណាងប្រជាជនកម្ពុជា ក្នុងកិច្ចដំណើរការទាំងអស់របស់ខ្លួន ទាំងក្នុងប្រទេស ទាំងក្រៅប្រទេស ។

ជំពូកទី៧

អំពីតុលាការ

មាត្រា៩ :

តុលាការ ជាតុលាការរបស់ប្រជាជន តំណាងយុត្តិធមិរបស់ប្រជាជន ការពារយុត្តិធមិរបស់ប្រជាជន ការពារសិទ្ធិសេរីភាពប្រជាធិបតេយ្យរបស់ប្រជាជន ហើយផ្តន្ទាទោសដល់គ្រប់សកម្មភាពដែលប្រឆាំងនឹងរដ្ឋរបស់ប្រជាជន ឬដែលល្មើសនឹងច្បាប់រដ្ឋរបស់ប្រជាជន ។

តុលាការគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ត្រូវសភាតំណាងប្រជាជន ជ្រើសរើស និងតែងតាំង ។

មាត្រា១០ :

ប្រភេទល្មើសច្បាប់រដ្ឋប្រជាជនមានដូចតទៅ:

-ចំពោះប្រភេទសកម្មភាពប្រឆាំង និងបំផ្លិចបំផ្លាញដែលមានលក្ខណៈជាខ្សែសង្វាក់ ហើយគ្រោះថ្នាក់ដល់រដ្ឋប្រជាជន ត្រូវផ្តន្ទាទោសកំរិតខ្ពស់បំផុត ។

-ចំពោះប្រភេទល្មើសក្រៅពីប្រភេទខាងលើ ត្រូវអប់រំ កសាងក្នុងក្របខ័ណ្ឌអង្គការរដ្ឋ ឬក្នុងក្របខ័ណ្ឌអង្គការប្រជាជន។

ជំពូកទី៨

អំពីគណៈប្រធាន

មាត្រា១១ :

កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ មានគណៈប្រធានរដ្ឋមួយ ជ្រើសរើស និងតែងតាំងឡើងដោយសភាតំណាងប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងរយៈកាល ៥ឆ្នាំម្តង។

គណៈប្រធានរដ្ឋ មានភារៈតំណាងអោយរដ្ឋកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ នៅក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ក្នុងក្របខ័ណ្ឌរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ហើយនិងតាមច្បាប់ និងតាមមាគ៌ានយោបាយរបស់សភាតំណាងប្រជាជនកម្ពុជា។

គណៈប្រធានរដ្ឋ មានសមាសភាពដូចតទៅ:

-ប្រធាន ១រូប

-អនុប្រធានទី១ ១រូប

-អនុប្រធានទី២ ១រូប

ជំពូកទី៩

អំពិសិទ្ធិ និងករណីយកិច្ចរបស់ប្រជាជនកម្ពុជាម្នាក់ៗ

មាត្រា១២ :

ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូប មានសិទ្ធិជីវភាពពេញទីខាងសំភារៈ ខាងស្មារតី និងខាងវប្បធម៌ដែលត្រូវបានកែប្រែអោយរីកចំរើនកាន់តែខ្ពស់ឡើងជានិច្ច។ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូប សុទ្ធតែត្រូវបានធានាអះអាងខាងជីវភាពទាំងអស់។

-កម្មករគ្រប់រូបជាម្ចាស់រោងចក្រ។

-កសិករគ្រប់រូបជាម្ចាស់ស្រែចំការ។

-ពលករផ្សេងទៀតមានសិទ្ធិមានការងារធ្វើទាំងអស់។

ភាពគ្មានការងារធ្វើ មិនមានដាច់ខាតក្នុងកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ។

មាត្រា១៣ :

ត្រូវមានសមភាពពេញទី រវាងប្រជាជនកម្ពុជាទាំងអស់ ក្នុងសង្គមកម្ពុជាជាមួយស្មើភាព យុត្តិធម៌ ប្រជាធិបតេយ្យ សុខដុមរមនា មានសុភមង្គល ក្នុងមហាសាមគ្គីជាតិទាំងមូល ដើម្បីការពារប្រទេស និងកសាងប្រទេសទាំងអស់គ្នា។

បុរស និងនារីស្មើភាពគ្នាពេញទី លើគ្រប់វិស័យទាំងអស់។ មិនអនុញ្ញាតអោយមានប្រពន្ធច្រើន និងប្តីច្រើនឡើយ។

មាត្រា១៤ :

ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូប មានករណីយកិច្ចការពារប្រទេស និងកសាងប្រទេសទាំងអស់គ្នា តាមសមត្ថភាព និងលទ្ធភាពរបស់ខ្លួន ។

ជំពូកទី១០

អំពីរដ្ឋធានី

មាត្រា១៥ :

ធានីរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ គឺភ្នំពេញ ។

ជំពូកទី១១

អំពីទង់ជាតិ

មាត្រា១៦ :

ទង់ជាតិកម្ពុជាមានរូបភាព និងខ្លឹមសារដូចតទៅ:

ផ្ទៃក្រហម មានរូបភាពប្រាសាទកំពូលបីពណ៌លឿងនៅចំកណ្តាល ។

ផ្ទៃក្រហម ជានិមិត្តរូបនៃចលនាបដិវត្ត ការប្រយុទ្ធមោះមុតអង់អាចក្លាហានក្នុងការរំដោះជាតិ ការពារជាតិ និងកសាងជាតិកម្ពុជា របស់ប្រជាជនកម្ពុជា ។

ប្រាសាទពណ៌លឿង ជានិមិត្តរូបនៃប្រពៃណីជាតិ និងប្រជាជនកម្ពុជាដែលជាអ្នកការពារប្រទេស ជាអ្នកស្ថាបនាប្រទេស អោយបានថ្កុំថ្កើងរុងរឿង ។

ជំពូកទី១២

អំពីសញ្ញាជាតិ

មាត្រា១៧ :

សញ្ញាជាតិ គឺមានប្រព័ន្ធភ្លឺស្រែ និងប្រឡាយទឹក ជានិមិត្តរូបនៃកសិកម្មជឿនលឿន មានរោងចក្រជានិមិត្តរូបនៃឧស្សាហកម្ម មានកម្រងគួរស្រូវ ជាស្នែងក្របីព័ទ្ធពីក្រៅ ហើយមានអក្សរកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនៅពីក្រោម ។

ជំពូកទី១៣

អំពីភ្លេងជាតិ

មាត្រា១៨ :

ភ្លេងជាតិ នៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ គឺ "១៧ មេសា មហាជោគជ័យ"

ជំពូកទី១៤

អំពីកងទ័ពបដិវត្តកម្ពុជា

មាត្រា១៩ ៖

កងទ័ពបដិវត្តកម្ពុជាទាំងបីប្រភេទ ស្រួច តំបន់ ឈ្លប ជាកងទ័ពរបស់ប្រជាជន ដែលយុទ្ធជន យុទ្ធនារី កម្មាភិបាល ជាកូនចៅរបស់ប្រជាជន កម្មករ កសិករ ពលករកម្ពុជាផ្សេងទៀត ការពាររដ្ឋអំណាចរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា ការពារកម្ពុជា ឯករាជ្យ សន្តិភាព អព្យាក្រិត្យ មិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធណា អធិបតេយ្យ ប្រជាធិបតេយ្យ ក្នុងបូរណភាពដែនដី ហើយទទឹមនឹងនេះ រួមចំណែកកសាងប្រទេសអោយថ្កុំថ្កើងរុងរឿង លើកស្ទួយជីវភាពប្រជាជនអោយបានរីកចំរើន និងសំបូរសប្បាយជាលំដាប់ ។

ជំពូកទី១៥
អំពីសិទ្ធិខាងជំនឿ និងសាសនា

មាត្រា២០ ៖

ប្រជាជនកម្ពុជាគ្រប់រូប មានសិទ្ធិជឿជំនឿ ឬសាសនាណាក៏បាន ហើយក៏មានសិទ្ធិមិនជឿជំនឿអ្វី ឬមិនជឿសាសនាណាក៏ដោយ ។

មិនអនុញ្ញាតអោយសាសនាប្រតិកិរិយា ដែលបំផ្លិចបំផ្លាញកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ និងប្រជាជនកម្ពុជាដាច់ខាត ។

ជំពូកទី១៦
អំពីនយោបាយក្រៅប្រទេស

មាត្រា២១ ៖

កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ មានសន្ទុះដ៏មុតមាំ ចង់មានចំណងមិត្តភាពយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយប្រទេសទាំងអស់ដែលមានព្រំដែនជាប់ជាមួយខ្លួន ហើយនិងជាមួយប្រទេសជិតឆ្ងាយទាំងអស់លើសកលលោក តាមគោលការណ៍គោរពអធិបតេយ្យភាព និងបូរណភាពដែនដីគ្នាទៅវិញទៅមកដាច់ខាត់

កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវនយោបាយ ឯករាជ្យ សន្តិភាព អព្យាក្រិត្យ មិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធណា មិនអនុញ្ញាតអោយបរទេសណាតាំងមូលដ្ឋានសឹកនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាដាច់ខាត តស៊ូដាច់ខាតនឹងការជ្រៀតជ្រែកគ្រប់បែបយ៉ាងពីខាងក្រៅ មកក្នុងកិច្ចការផ្ទៃក្នុងប្រទេសកម្ពុជា តស៊ូដាច់ខាតនឹងអំពើវិទ្ធង្សនា ឈ្លានពានគ្រប់បែបយ៉ាង ពីខាងក្រៅមកលើប្រទេសកម្ពុជា ទោះជាវិទ្ធង្សនា ឬឈ្លានពានខាងយោធាក្តី ខាងនយោបាយក្តី ខាងវប្បធម៌ក្តី ខាងសេដ្ឋកិច្ចក្តី ខាងសង្គមកិច្ចក្តី ខាងទូត ឬតាមរូបភាពយកនាមថាមនុស្សធម៌ក្តី ។

កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ មិនជ្រៀតជ្រែកដាច់ខាតកិច្ចការផ្ទៃក្នុងប្រទេសទាំងអស់ ។ កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យគោរពដាច់ខាតលក្ខការណ៍ ដែលប្រទេសនីមួយៗ មានអធិតេយ្យភាព និងសិទ្ធិអំណាចចាត់ចែង និងសំរេចកិច្ចការប្រទេសខ្លួនដោយខ្លួនឯងពេញទី គ្មានការជ្រៀតជ្រែកពីខាងក្រៅ ។

កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ស្ថិតនៅក្នុងមហាគ្រួសារ ប្រទេសមិនចូលរួមបក្សសម្ព័ន្ធណាដាច់ខាត ។

កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ខិតខំបង្កើនសាមគ្គីភាពជាមួយប្រជាជន តតិយលោកនៅអាស៊ី អាហ្វ្រិក អាមេរិកឡាទីន ហើយនិងប្រជាជនដែលស្នេហា សន្តិភាព និងយុត្តិធម៌ ក្នុងសកលលោកទាំងមូល ជួយឧត្ថម្ភគ្នា ទៅវិញទៅមកយ៉ាងសកម្ម ក្នុងការតស៊ូនឹងចក្រពត្តិនិយម អាណាគមន៍និយមចាស់ថ្មី ដើម្បីឯករាជភាព សន្តិភាព មិត្តភាព ប្រជាធិបតេយ្យ យុត្តិធម៌ និងវឌ្ឍភាពពិតប្រាកដនៅលើសកលលោក។